

istoria operei și cd-uri cu selecțiuni din operă, la cd-uri și video cu interpreți celebri de operă), avea un efect somnifer extraordinar asupra mea. Cum se ridica cortina, adormeam buștean! Fratele meu, Marc, a cântat câțiva ani în corul de copii al Operei din Göteborg, ceea ce a însemnat și mai multe vizite la operă. Pauza spectacolului îmi plăcea însă foarte mult! Încă înainte de începerea spectacolului, se putea reține o masă, unde în timpul pauzei se serveau, de la sandvișuri, la tot felul de prăjituri și băuturi răcoritoare, comandate dinainte. Asta aveam grijă ca nu cumva să uitați s-o faceți. După plăcuta pauză, cu tot felul de prăjiturile, adormeam din nou fericit, imediat ce în sală se stingeau luminile, până la sfârșitul spectacolului. Și-mi mai plăcea un lucru: după spectacol mergeam la McDonald's toată familia - era un mic șantaj pe care-l făceam noi, copiii, asupra voastră: "Mergem la operă, unde vă place vouă, și la McDonanld's, după spectacol, unde ne place nouă." (Noi nu mai avem această plăcere, dar tu și tata nu scăpați nici acum un McDomanld's nicăieri în lume, nu?!)

Copilăria mea a fost o copilărie fericită, căci voi ați fost părinți iubitori (asta nu înseamnă că n-ați știut să fiți și severi, când era cazul) și înțelegători, cu frați care m-au "cocoloșit" și care mi-au fost și rămas cei mai buni prieteni. Aici trebuie să amintesc de o persoană care, deși nu face parte din familia propriuzisă și diferența de vârstă între noi era foarte mare, aproape 50 de ani, a fost pentru mine ca un membru apropiat și drag din familie, a fost marea mea prietenă: Lorică Bäckström. Lorică venea adesea după școală și, împreună, făceam diverse "escapade": vizitam magazine Butterick's, care ție nu-ți plăceau de loc și de aceea nu intrai niciodată cu mine în ele, deși pe mine mă amuzau teribil păienjenii și șerpilor din plastic, sau mergeam la cofetăriile elegante ale orașului. Lorică a avut și are un loc deosebit în sufletul meu.

La Göteborg am locuit într-un cartier tipic de imigranți, care se numea Hjällbo, un adevărat Babilon, cu oameni, într-adevăr, din toate colțurile lumii. Aici am avut prieteni pe Vincens, care venea din Nepal, și pe Patrik, care era suedez. Familiile lor nu aparțineau nici celor mai bogăți, nici celor mai instruiți oameni din lume, dar cu toate acestea erau oameni, cum se zice pe românește, de treabă. Și ca familiile lor erau multe alte familii de imigranți în Hjällbo. Tu ne spuneai adesea că, locuind în acest cartier de imigranți, dar studiind la cea mai elevată școală, am avut cea mai mare șansă să vedem două lumi diferite: lumea celor bogăți și lumea celor săraci, și, având cei doi termeni ai comparației, să putem alege între aceste lumi. Frecventarea școlii Sam, cu copii de oameni bogăți, și locuind în "Babilon", am putut să înțeleg că oameni buni sau oameni proști sunt și printre cei bogăți, și printre cei săraci; am înțeles că fiecare individ își formează singur viitorul. Dictionul tău că: "Fiecare om se înobilează el însuși, prin propriile lui fapte!" îl consider extrem de adevărat.

Ne spuneai și când eram mici, dar și când ne-am făcut mari, că cine n-a transpirat pentru banii câștigați, nu știe să-i aprecieze. Aș putea să spun că și eu, ca și frații mei, am transpirat, poate nu extrem de mult, dar oricum am lucrat atât cât să le înțelegem valoarea. Taxele pentru școala privată erau foarte mari, mai ales că am fost patru frați care am urmat această școală. Îmi amintesc că, în fiecare semestru, erăți neliniștiți că banii nu vor ajunge pentru plata taxelor. Noi, copiii, ne-am adus și noi contribuția la taxele acestea, după puterile noastre. Timp de 5 ani, între 1983-1987, în fiecare duminică, eu și Marc deveneam, cum ne spuneai tu în glumă, "ziariști": mergeam și vindeam ziarul Göteborgs Tidningen (GT), căci duminica nu funcționa distribuția ziarelor prin abonament, ci ele se distribuiau prin copii între 7-14 ani; această muncă ne aducea un venit săptămânal de aproximativ 100-50 de coroane de persoană (neimpozabili!), căci acest câștig depindea de cât de mare era mărimea cumpărătorilor. Unii dădeau un bacșis mai mare,

În costum național suedez, la o serbare de decembrie de la Samskola.

Foto: Octavian Ciupitu / © Fam. Ciupitu.

De ziua de naștere, Crăciun sau Paști îmi plăcea foarte mult,

pentru că primeam o mulțime de cadouri.

Foto: Octavian Ciupitu / © Fam. Ciupitu.

alții mai mic. O parte din acest câștig devenea contribuția noastră la taxele școlare, o parte, mai mică, ne rămânea nouă, copiilor, pentru tot felul de lucruri pe care ni le doream. Cu banii strânși de mine și de Marc (Marc a cântat doi ani în corul de copii al Operei din Göteborg, muncă plătită), am reușit ca în 1984 să ne cumpărăm primul computer, un Spectra Video, pe care-l foloseam la tot felul de

Într-o piesă de teatru la Samskola (aici, cu șapcă).

Foto: Octavian Ciupitu © / Fam. Ciupitu.

jocuri de computer. Dar și voi ați scris CURIERUL ROMÂNESC un timp pe acest computer. Mare ajutor, nu?! Toți frații am lucrat în timpul vacanțelor, mai ales vara. Mâncare, haine, vizite la muzee, excursii, spectacole, cadourile de sărbători, etc. erau asigurate de voi, părinții noștri, dar nu erăți de loc încântați de obiceiul suedez de a ne da săptămânal "bani de buzunar". "Nici noi, părinții voștri, nu avem bani de buzunar!", spuneai tu. Și ce-i drept, câștigurile voastre se duceau la cheltuielile comune și, într-o proporție foarte mare, la educația noastră. Așa că, pentru "banii de buzunar" am vândut ziare duminica dimineață și am lucrat în timpul vacanțelor. Această muncă a avut o influență deosebită asupra mea și cred că și asupra fraților mei: am învățat că banii nu se câștigă chiar foarte, foarte ușor, și deci trebuie folosiți cu cap, dar mi-a dat și satisfacția că, puțin, puțin, am contribuit și eu la formarea mea viitoare. În 1989 ne-am mutat la Stockholm, sau mai bine zis într-o suburbie, la Skogås, într-o mică casă înșuruită unde vecinii erau 98% suedezi, dar care, trebuie să recunosc, nu aveau amabilitatea și atitudinea prietenească a imigranților din Hjällbo. Ții minte copiii care te ajutau la cărat, când te vedeau cu pungi grele, pentru că erai mama lui Marc și Theo? Sau dacă târguiai din piață, de la imigranți, și se întâmpla să nu-ți ajungă banii, vânzătorul turc sau grec îți spunea: "Îmi aduci mâine banii, că te cunosc!" Așa ceva nu s-a mai întâmplat în Skogås! Primii ani de liceu în Stockholm i-am făcut la liceul Huddinge. Aici am avut primul meu contact, aș putea spune, cu tineri etnici români, căci în aceeași clasă aveam patru români. Cu unul dintre ei întrețin relații și acum, ce-i drept mai mult prin e-mail, și-l număr printre prietenii mei. În Suedia, dacă dorești un post bun după școală, este obiceiul ca să studiezi măcar un an la high-school în SUA. De aceea, în 1989 l-ați trimis pe Marc în SUA, pentru ca să studieze acolo ultimul an de liceu. Era pentru prima dată când eram despărțiți, și asta nu-mi plăcea. Dar era și este nu numai fratele meu mai mare, dar și cel mai bun prieten al meu. După ce a absolvit ultimul an de liceu la Tallahassee în Florida, Marc a rămas în SUA, tot în Tallahassee, unde a studiat inginerie spațială. Trei ani mai târziu m-ați trimis și pe mine la Tallahassee; studierea ultimului an de liceu acolo îmi dădea aceeași competență ca elevilor americani și ca urmare și dreptul să studiez la colegiu în SUA. Marc a făcut posibil ca drumul meu spre high-school în Tallahassee să fie nu numai mai ușor, dar și mai ieftin pentru voi. Pentru ca Marc să poată studia un an la high-school în SUA, ați plătit peste 30.000 de coroane la o firmă care se ocupa cu găsierea unei familii care să-l găzduiască și să obțină o bursă de studii de la liceu, fără să punem la socoteală alte cheltuieli. SUA acordă elevilor străini tot felul de burse, pentru perioade scurte de studiu: pentru high-school, pentru colegii, pentru doctorate, etc., dar trebuie să știi unde să soliciți aceste burse. Lipsa aceasta de informații v-a costat peste 30.000 de coroane! Marc cunoștea acum drumul și a făcut gratis tot ce făcuse FE, organizația prin care plecase el, pentru 30.000 de coroane.

S.C.: Toate informațiile costă! Cum a fost studiul în USA? Mă gândesc mai ales că tu ai vorbit acasă numai limba română și ai avut suedeza ca limbă de studiu. A fost greu să studiezi deodată toate materiile în engleză?

T-A-C.C.: În ceea ce privește pronunția, înțelegerea prelegerilor sau studiul în sine, acestea nu au fost grele, căci în Suedia engleza se studiază încă din școala elementară, la aceasta adăugându-se antrenamentul de la tv. Dar trebuie să recunosc că, la început, în ciuda bagajului mare de cuvinte pe care-l posedam, mi-a fost puțin greu să transmit cunoștințele pe care le căpătaseram. Dar acest prag l-am trecut înainte de terminarea la high-school, astfel că la colegiu nu mă deosebeam de colegii americani. Ba chiar aș putea spune că la colegiu mi-